

Sairaanhoitajakoulutus Oulussa

Koivisto Kaisa, Sandelin Pirkko, Kiviniemi Liisa

19.12.2016 ::

Metatiedot

Nimeke: Sairaanhoitajakoulutus Oulussa

Tekijä: Koivisto Kaisa; Sandelin Pirkko; Kiviniemi Liisa

Aihe, asiasanat: ammattikorkeakoulut, historia, korkeakouluopetus, koulutus, sairaanhoitajat, työ, työnkuva, Oulu

Tiivistelmä: Sairaanhoitajan työ on yhteiskunnallisesti merkittävää työtä. Hoitotyö on terveyttä edistävää, sairauksia ennalta ehkäisevää, ihmisen kokonaisvaltaista hoitoa sairauden aikana ja kuntouttavaa. Sairaanhoitaja kohtaa ihmisiä heidän elämäntilanteidensa kriittisinä aikoina.

Sairaanhoitajan työ on sidoksissa yhteiskunnallisiin muutoksiin. Koulutuksessa painottuvat nyt ja tulevaisuudessa teknologian, robotisaation, digitalisaation ja tiedon käyttö potilasta hoitaessa. Tämä muuttaa sairaanhoitajan työtä potilaslähtöiseksi ja entistä enemmän potilaan kotona tapahtuvaksi hoitotyöksi esimerkkinä kotisairaaloiminta. Työ tulee kuitenkin edelleen olemaan inhimillistä, luotettavaa ja ammattitaitoista työtä ihmisen lähellä.

Sairaanhoitajakoulutus on muuttunut 120 vuoden aikana kurssimuotoisesta koulutuksesta korkeakoulutukseksi. Ihmisten terveyteen ja sairauteen liittyvät ongelmat ovat muuttuneet esimerkiksi rokotusohjelmien ja ravitsemukseen liittyvän tiedon lisääntymisen myötä. Sairaanhoitajan rooli on muuttunut asiantuntijaksi, jonka toimintaa pääosin ohjaa hoitotieteellinen tietoperusta. Sairaanhoitaja käyttää työssään myös monitieteistä tietoa toteuttaessaan potilaan kokonaishoitoa. Koulutuksessa oppimisympäristöjä ja opetusmenetelmiä kehitetään mahdollistamaan opiskelu lähes autenttisesti virtuaali- ja simulaatio-oppimisympäristöissä.

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu, Oamk

Aikamääre: Julkaistu 2016-12-19

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2016112930044>

Kieli: suomi

Suhde: <http://urn.fi/URN:ISSN:1798-2022>, ePooki - Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut

Oikeudet: Julkaisu on tekijänoikeussäännösten alainen. Teosta voi lukea ja tulostaa henkilökohtaista käyttöä varten. Käyttö kaupallisiin tarkoituksiin on kielletty.

Näin viittaat tähän julkaisuun

Koivisto, K., Sandelin, P. & Kiviniemi, L. 2016. Sairaanhoidajakoulutus Oulussa. Teoksessa K. Koivisto & P. Sandelin (toim.) Sairaanhoidajakoulutusta 120 vuotta Oulussa – Aputyöstä asiantuntijaksi -juhlajulkaisu. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 33. Hakupäivä 19.12.2016. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2016112930044>.

120 vuotta sitten Oulussa aloitettiin sairaanhoidajakoulutus. Koulutuksen aloittaminen liittyi yhteiskunnallisiin muutoksiin kuten väestön kasvu, suomalaisen sairaalalaitoksen laajeneminen ja sosiaali- ja terveysalaa sekä sairaanhoidajien koulutusta koskevat uudistetut lait. Koulutus liittyi tiiviisti yhteiskunnassa tapahtuviin muutoksiin, joita nykyisin ovat koulutusteknologian kehittyminen, väestön ikääntyminen ja yhdentynyt Eurooppa sekä koulutusvient.

Oulun sairaanhoidajakoulutuksen historiaa

120 vuotta sitten kuusi naispuolista oppilasta Oulaisista, Raahesta, Pyhäjärveltä, Kajaanista ja Oulusta aloittivat puoli vuotta kestävänsä sairaanhoidajatarkurssin Oulussa tammikuussa 1896. Pohjaa koulutuksen aloittamiselle loivat jo vuonna 1792 perustettu lääninsairaala ja muut valtion ja kaupungin ylläpitämät terveydenhuoltopalvelut sekä maamme taloudellisen ja sosiaalisen toiminnan kehittäminen. Asukkaita Oulussa oli tuolloin 14 000. ^[1]

Sairaanhoidajakoulutuksen historiaa tarkasteltaessa on hyvä kuvata muutamia koulutuksen muuttumiseen vaikuttaneita ajanjaksoja ja merkittäviä koulutuksen muutoksia. Vuosina 1958–1967 toteutettiin kaikkia maan sairaanhoito-oppilaitoksia koskeva muutos, perus- ja erikoiskoulutuksen erottaminen toisistaan. Tämä merkitsi sairaanhoidajakoulutuksen lyhenemistä kolmesta vuodesta kaksi ja puoli vuotta kestäväksi. Oulussa oppilaitoksen nimi muutettiin Oulun sairaanhoitaja- ja terveystieteidenkoulutuksesta (1945–1957) Oulun sairaanhoitajaopistoksi (1958–1966) ja sittemmin edelleen Oulun sairaanhoito-opistoksi (1967–1968). ^[2]

Sairaanhoidajien perus- ja erikoiskoulutuksen erottamisen syinä olivat koko terveydenhuoltojärjestelmää koskevat syyt kuten Suomen terveydenhuoltotilanteen huonontuminen, sairaalalaitosten laajentumiset ja siirtyminen keskussairaalarajajärjestelmään. Lisäksi uusien lakien myötä terveystieteiden ja sairaanhoitajien tarvittiin aiempaa enemmän ^{[3] [4] [5] [6]}. Tämä puolestaan johti uusien sairaanhoitajien toimien perustamiseen, jolloin myös koulutukseen otettiin aiempaa enemmän opiskelijoita. Erikoissairaanhoidajan tutkinto muodosti oman

kokonaisuuden ja tämän koulutuksen pituus puolestaan piteni puolesta vuodesta yhteen vuoteen. Koulutus painottui vahvasti lääketieteelliseen tietoon ja toteutui tehtävä- ja toimenpidekeskeisesti. [7]

Hyttinen [8] kuvaa sairaanhoitajakoulutuksen tehtäviä seuraavasti:

"Vuonna 1964 vahvistetun opetussuunnitelman mukaan sairaanhoitajan peruskoulutuksen päätehtävänä on valmistaa sairaanhoitajia sairaalassa suoritettavaan työhön. Opiskelun pääpaino tuli olla potilaan kokonaishoidon oppimisessa. Tulevia sairaanhoitajia tuli opettaa toimimaan työyhteisön jäsenenä ja työryhmissään alihoitohenkilökunnan ja oppilaiden ohjaajina. Koulutuksen tehtävänä oli edistää oppilaiden persoonallisuuden kehitystä ja luoda pohjaa myöhemmille jatko- ja erikoisopinnoille. Sairaanhoito-opin opinnoissa luovuttiin keskustelutunneista. Tilalle tulivat käytännöllisen opetuksen aikana pidettävät ryhmäkeskustelut."

Laki sairaanhoitotoimen harjoittajien ja muun vastaavan henkilöstön kouluttamisesta [9] ja sitä täydentävä asetus [10] siirsivät koulutuksen lääkintöhallituksen alaisuudesta ammattikasvatushallituksen alaisuuteen. Muutoksen myötä oppilaitoksen nimi muutettiin Oulun sairaanhoito-oppilaitokseksi 1967–1987.

Valtakunnallinen sairaanhoitajakoulutuksen opetussuunnitelma jakaantui kolmeen tasoon: sairaanhoito-oppi I, II ja III. Ensimmäinen taso sisälsi sairaanhoidon yleiset perusopinnot ja toinen kliiniset sovellukset sekä kolmas syventävät opinnot. Kansanterveyslaki tuli voimaan vuonna 1972, jolloin alettiin valmistella sairaanhoitajakoulutuksen koulukohtaista opetussuunnitelmaa. [8] Tällöin sekä koulutuksen että opetussuunnitelman kurssien tavoitteet kuvattiin opiskelijan pätekkäyttämisenä. Tavoitteiden mukaan oppimista tuli tapahtua tiedollisella, taidollisella ja asenteellisella osa-alueella. Oulun sairaanhoito-oppilaitoksen opettajien näkemys sairaanhoitajakoulutuksesta oli 1970-luvulla laajempi kuin valtakunnallinen näkemys. Oulussa sairaanhoitajakoulutuksen tavoitteena oli kouluttaa ammattitaitoisia sairaanhoitajia terveydenhuollon tehtäviin, ei vain sairaanhoidon tehtäviin. Lisäksi opetuksessa painotettiin terveyskeskeisyyttä. [8] Koulukohtainen sairaanhoitajakoulutuksen opetussuunnitelma, joka perustui sairaanhoitotoimen harjoittajien ja muun vastaavan toimen harjoittamisesta annettuun asetukseen [10], vahvistettiin ammattikasvatushallituksessa 1.8.1980 lähes kymmenen vuoden keskustelujen ja harkinnan jälkeen. [8]

Hoitotyön ja hoidon opettajakoulutuksen kehittyessä, myös opetussuunnitelman painopisteitä muutettiin hoitotyön keskeisiin kohteisiin: hoito-oppi, hoitotyön prosessi, potilaan hoidon tarpeet, hoidon suunnittelu ja niin edelleen. Hoitotieteen kehittyminen kansainvälisellä ja kansallisella tasolla 1980-luvulla kehitti myös hoitotyön keskeisiä käsitteitä, teorioita ja hoidon tutkimusta. Sairanhoidon opettajat opiskelivat myös yliopistoissa ensin hoitotieteen maistereiksi ja sitten hoitotieteen tai terveystieteiden tohtoreiksi.

Keskiasteen koulu-uudistus, joka perustui keskiasteen koulutuksen kehittämislakiin [11], merkitsi kaksi ja puolivuotisen sairaanhoitajakoulutuksen päättymistä. Laki ammatillisista oppilaitoksista [12] ja asetus terveydenhuolto-oppilaitoksista [13] tulivat voimaan ja muuttivat oppilaitoksen hallintoa. Oppilaitoksen neuvottelukunta muuttui johtokunnaksi ja Oulun sairaanhoito-oppilaitoksesta tuli Oulun terveydenhuolto-oppilaitos (1988–1992).

Uusi nimi kuvasi aiempaa paremmin koulutustehtävän laajentumista. Uusi sairaanhoitajakoulutus kesti peruskoulupohjaisena neljä ja puoli vuotta (sisältäen vuoden kestävänsä yleisjakson) ja ylioppilaspohjaisena kolme ja puoli vuotta. Molempiin koulutukseen sisältyivät erikoistumisopinnot, jotka suoritettiin opiskelun viimeisinä kuukausina. Uudistuksen tavoitteena oli korjata sairaanhoitajakoulutuksen opetussuunnitelman kapea-alaisuutta, josta merkkeinä olivat muun muassa sairauskeskeisyys, lääketieteellinen paradigma, reseptimäiset ja toimenpidekeskeiset sisällöt. Samalla huomioitiin väestön ikärakenteen ja sairastavuuden muutokset sekä Terveystta vuoteen 2000 -ohjelman (WHO) painopisteet että uusin tieto. [8] [14]

Sairanhoitajakoulutus korkeakoulutuksena

Oulun terveydenhuolto-oppilaitoksen ylioppilaspohjainen opistoasteen koulutus hyväksyttiin ammattikorkeakoulukokeiluksi opetusministeriön toimesta vuonna 1991. Väliaikaisen ammattikorkeakoulun muodostivat Oulaisten terveydenhuolto-oppilaitos, Oulun diakoniaopisto, Oulun kauppaoppilaitos, Oulun sosiaalialan oppilaitos ja Oulun terveydenhuolto-oppilaitos. Ensimmäiset opiskelijat aloittivat sairaanhoitajan hoitotyön suuntautumisvaihtoehdon korkeakouluopinnot tammikuussa 1992. Ammattikorkeakoulut saivat päättää opetussuunnitelmistaan itse. Rajoina terveysalan koulutuksessa olivat sosiaali- ja terveyshallituksen oikeusturvakeskuksen rekisteröintikriteerit ja Euroopan yhteisön kriteerit. [8]

Ammattikorkeakoulussa korostetaan sairaanhoitajan työn perustuvan näyttöön ja laaja-alaiseen ammatin hallintaan. Lisäksi koulutus perustuu hoitotieteen ja hoitotyön keskeisiin teorioihin ja käsitteisiin, monitieteelliseen tietoperustaan sekä moniammatilliseen yhteistyöhön. Keskeistä hoitotyössä ovat asiakaslähtöisyys, hoitotyön eettisyys, turvallisuus, luotettavuus, hyvät vuorovaikutus- ja kommunikointitaidot sekä päätöksenteko kyky nopeasti vaihtuvissa tilanteissa. Sairaanhoitajien koulutus on aina ollut sidoksissa ympäröivän yhteiskunnan tilanteeseen. Väestön ikääntyminen, työikäisten ikäluokkien pienentyminen, yhteisöjen monimuotoistuminen ja teknologian sulautuminen osaksi arkea vaativat kehittämään myös sairaanhoitajakoulutuksessa tavoiteltavaa osaamista. Oulun ammattikorkeakoulusta valmistuu sairaanhoitajia Pohjois-Pohjanmaan ja koko Suomen alueelle sekä kansainvälisiin tehtäviin. Suomalainen sairaanhoitajakoulutus pohjautuu Euroopan parlamentin ja neuvoston uudistuneeseen ammattipätevyys direktiiviin (2013/55/EU) ^[15], joka korvaa direktiivin (2005/36/EU) ^[16]. Direktiivi koskee sairaanhoitajan ammattipätevyyden tunnustamista ja siinä määritellään ammatillisen osaamisen vähimmäisvaatimukset. Direktiivin mukaan yleissairanhoidosta vastaavan sairaanhoitajan koulutuksen tulee kestää vähintään kolme vuotta (180 opintopistettä). Suomalainen sairaanhoitajakoulutus (210 opintopistettä) on 30 opintopistettä laajempi kuin direktiivin edellyttämä vähimmäisvaatimus. ^[17]

Hoitotyön ammattiopinnot perehdyttävät opiskelijan sairaanhoitajan ammatillisen tehtävälueen keskeisiin kokonaisuuksiin ja sovelluksiin. Kliinisessä harjoittelussa opiskelija perehtyy ohjatusti sairaanhoitajan oleellisiin käytännön työtehtäviin. Hän oppii samalla soveltamaan kliinisen erityisosaamisen tietojaan ja taitojaan työelämän tilanteissa. Sairaanhoitajalta edellytetään kykyä johtajuuteen, itsenäiseen ja vaativaan päätöksentekoon sekä erinomaisia ihmissuhde- ja vuorovaikutustaitoja. Hän toimii erilaisissa verkostoissa ja monikulttuurisissa hoitotyön toimintaympäristöissä. Sairaanhoitajan ammatillinen osaaminen muodostuu seuraavista alueista: asiakaslähtöisyys, hoitotyön eettisyys ja ammatillisuus, johtaminen ja yrittäjyys, sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaympäristö, kliininen hoitotyö, näyttöön perustuva toiminta ja päätöksenteko, terveyden- ja toimintakyvyn edistäminen ja sosiaali- ja terveyspalveluiden laatu sekä turvallisuus. ^[18]Edellä mainittuja osaamiskuvauksia käytetään sairaanhoitajakoulutuksen opetussuunnitelman osaamistavoitteiden laadinnassa.

Sairaanhoitajan osaamisen valtakunnallisten osaamisalueiden tavoitteena on yhtenäistää valmistuvan sairaanhoitajan osaamista ja edistää koulutuksessa saavutetun osaamisen tasalaatuisuutta. Työelämän edustajat kykenevät arvioimaan opiskelijoiden osaamista ja sen kehittymistä. Sairaanhoitajakoulutuksessa toimivien tehtävänä on puolestaan tutkia ja kehittää koulutusta, millä osaltaan vastataan yhteiskunnassa tapahtuvien muutosten aiheuttamiin osaamisvaatimuksiin. ^[19] Oulun ammattikorkeakoulussa hoitoalan sairaanhoitajien koulutuksessa on tutkittu ja kehitetty oppimista ja opetusta monella tavalla. ^[20] Opetus- ja oppimisympäristöjä on monipuolistettu (e-opetus, simulaatio-oppimisympäristöt), opintojaksoja on yhdistetty monialaisiksi ja ohjatun harjoittelun oppimispolkua on kuvattu ja tutkittu yhteistyössä opiskelijoiden ohjatussa harjoittelussa työtä tekevien henkilöiden kanssa. Opiskelijoiden mahdollisuuksia suorittaa opintojaan aiempaa yksilöllisemmin ja vaihtoehtoisemmilla tavoilla on lisätty ja monipuolistettu kehittämällä itsenäisen ja monimuoto-opetuksen menetelmiä. Nämä ovat mahdollistaneet sen, että opiskelija voi opiskella eri oppimisympäristöissä itsenäisesti ajasta ja paikasta riippumatta. Oulun ammattikorkeakoulun Professorintien kampuksella opettajat ja opiskelijat ovat suunnitelleet, toteuttaneet, arvioineet, dokumentoineet ja tuottaneet osallistavia oppimismenetelmiä simulaatiotiloihin, joissa opiskelijoilla on mahdollisuus oppia asiakkaan hoitoa turvallisesti lähes autenttisia hoitotilanteita vastaavissa olosuhteissa monialaisesti alan opettajien ja asiantuntijoiden ohjauksessa.

Sairaanhoitajan työ

Terveydenhuoltolain (30.12.2010/1326) tarkoituksena on (2 §) edistää väestön terveyttä ja hyvinvointia, kaventaa terveyseroja sekä vahvistaa hoidon asiakaskeskeisyyttä. Sama laki edellyttää (8 §), että terveydenhuollon toiminta perustuu näyttöön ja hyviin hoito- ja toimintakäytäntöihin. Toiminnan on oltava myös laadukasta, turvallista ja asianmukaisesti toteutettua. ^[21]

Potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 3 §:n mukaan potilaalla on oikeus laadultaan hyvään terveyden- ja sairaanhoitoon ^[22]. Terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa ^[23] ja potilasvahinkolaissa ^[24] on säännöksiä, jotka edellyttävät hoitotoiminnalta hyvää laatua. Ammattihenkilölain ^[23] 15 §:n mukaan terveydenhuollon ammattihenkilön on toiminnassaan sovellettava yleisesti hyväksytyt ja perustellut menettelytavat koulutuksensa mukaisesti, joita hänen on jatkuvasti täydennettävä. Kaikille hoidon laatua koskeville säännöksille on yhteistä, että ne velvoittavat noudattamaan ns. koululääketieteen hyviä käytäntöjä. Näitä käytäntöjä on kuvattu käytössä olevissa hoitosuosituksissa (esimerkiksi [Käypä hoito suositukset](#)). Yksittäisen potilaan osalta hoitosuosituksen soveltaminen on aina ratkaistava yksilöllisesti erikseen.

Hyvälaatuinen terveydenhuolto tuottaa korkeatasoista hoitoa ja ennaltaehkäiseviä toimintoja sekä käyttää resurssit parhaalla mahdollisella tavalla turvallisesti ja tuloksekkaasti. Terveydenhuollon hyvä laatu sisältää johdon ja henkilökunnan sitoutumista yhteisiin tavoitteisiin ja saumatonta yhteistyötä toimintayksiköiden välillä. Sairaanhoitajan perustehtävä – auttaa ihmistä, tervettä tai sairasta, kaikissa niissä toiminnoissa, jotka

edistävät terveyttä tai toipumista tai auttavat kuolemaan rauhallisesti – ei ole muuttunut sairaanhoitajakoulutuksen alkuajoista. Sairaanhoitaja on hoitotyön asiantuntija, joka työskentelee eri toimintaympäristöissä; perusterveydenhuollossa, erikoissairaanhoidossa, sosiaalihuollossa ja yksityisen sekä kolmannen sektorin alueilla.

Sairaanhoitaja toteuttaa ja kehittää hoitotyötä, joka on terveyttä edistävää ja ylläpitävää, sairauksia ehkäisevää ja parantavaa sekä kuntouttavaa [25]. Sairaanhoitaja hyödyntää hoitotieteen tietoa suunnitellessaan, toteuttaessaan, arvioidessaan ja kehittäessään hoitotyötä [26]. Hoitotieteen ja hoitotyön tiedon lisäksi sairaanhoitajan työn osaaminen edellyttää monitieteistä ajantasaista tietoperustaa lääketieteestä, farmakologiasta, yhteiskunta- ja käyttäytymistieteiden teorioista. Sairaanhoitajan ammatillisen toiminnan lähtökohdista ovat kulloinkin voimassa oleva lainsäädäntö ja sosiaali- ja terveystieteelliset linjaukset. [27]

Sairaanhoitaja on vastuussa yhteistyössä muiden potilaan hoitoon osallistuvien kanssa hoidon laadusta. Laadun hallinnalla tarkoitetaan toiminnan johtamista, suunnittelua, arviointia ja parantamista asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Hoidon vaikuttavuutta voidaan määritellä potilaalle tutkimus- ja hoitoprosessissa muodostuneeksi terveyshyödyksi. Hyvässä hoidossa potilasta hoidetaan yhteisymmärryksessä hänen kanssaan ja hänen yksilölliset tarpeensa ja toiveensa huomioidaan. Yhteistyö ja tiedon kulku hoitoon osallistuvien välillä on saumatonta. Lopputuloksena on tyytyväinen potilas, joka on saanut hoidosta parhaan mahdollisen terveyshyödyn. [28]

Terveyden- ja sairaanhoitopalvelujen keskeinen toimintaperiaate on, että asiakas tai potilas voi toiminnallaan, valinnoillaan ja päätöksillään vaikuttaa omaan terveyteensä. Potilaan oma näkemys hoidon tarpeesta ja merkityksestä tulee ottaa huomioon. Asiakkaan tai potilaan asiantuntijuutta oman terveyden- ja elämäntilanteensa tuntijana kunnioitetaan. Hoitosuhde perustuu vuorovaikutukseen hoitohenkilökunnan ja potilaan sekä hänen läheistensä kanssa. Asiakaskeskeisyys on ammatillista potilaan tarpeisiin, toiveisiin ja odotuksiin vastaamista hoidossa. [29]

Potilaan tulee saada tietoa terveysongelmistaan ja terveyspalveluista muun muassa verkosta ja puhelimitse. Hänet tulee kyseisen tiedon perusteella ohjata oikeiden terveyspalvelujen piiriin, mikäli hänen terveydentila sitä vaatii. Potilas voi itse valita lain edellyttämässä rajoissa oman hoitopaikkansa ja häntä hoitavan laillistetun ammattihenkilön. Potilaan valinnan vapauttaa ollaan myös lisäämässä. Asiakkaan tai potilaan tulee päästä tarvitsemiinsa tutkimuksiin ja hoitoihin riittävän nopeasti. Hänellä on oikeus saada yksilöllistä ja ammattitaitoista hoitoa ja ystävällistä kohtelua. Potilas voi osallistua hoitosuunnitelmansa laadintaan ja sitoutua noudattamaan hoitoa ja kuntoutusta, kun hän on saanut riittävästi tietoa sairaudestaan ja siihen liittyvistä ohjeista. Potilaan tulee saada tietoa toipumiseen liittyvistä asioista (edistyminen, mahdolliset komplikaatiot) ja tietää, milloin ja mihin ottaa yhteyttä ongelmien ilmetessä. Potilaan tulee saada tietoa siitä, miten hän voi antaa palautetta hoidostaan, saada yhteys potilasasiamieheen tai tehdä muistutus organisaation johdolle. [29]

Potilaskeskeisyys kuuluu kaikkiin sosiaali- ja terveyspalveluihin. Hoitosuhde perustuu ihmis- ja perusoikeuksiin, jolloin potilaan oikeutta elämään, henkilökohtaiseen koskemattomuuteen, turvallisuuteen ja yksityisyyteen kunnioitetaan. Lisäksi potilaita tulee kohdella yhdenvertaisesti ilman syrjintää ja heidän ihmisarvoaan ja vakaumustaan kunnioitetaan. Kaikessa ohjauksessa, hoidossa ja kuntoutuksessa tulee ottaa huomioon potilaan äidinkieli, uskonto ja kulttuuri sekä perheolosuhteet. Tänä päivänä sairaanhoitajan ammattitaitoon kuuluu kyky arvioida potilaan sairauden edellyttämä hoidon kiireellisyys (päivystys, kiireellinen, kiireetön hoidon tarve). Potilaan luottamus sosiaali- ja terveyspalveluiden korkeaan laatuun sisältäen ammattitaitoisen henkilökunnan on tärkeä perusta kaikelle hoitotoiminnalle. Näin potilas saa ajantasaisen tutkitun tiedon mukaisen avun hänen terveysongelmaansa. Potilasta kannustetaan osallistumaan omaan hoitoonsa ja kuntoutukseen ja hänellä on mahdollisuus tarkistaa oma hoitosuunnitelma ja häntä koskevat potilasasiakirjat. [29]

Sairaanhoitajat kuuluvat terveydenhuoltohenkilöstöön, jonka koulutusta ja ammatinharjoittamista yhteiskunta säätelee ja kontrolloi. Sairaanhoitajan työ muuttuu jatkuvasti uusien hoitomenetelmien, teknologian, tietojärjestelmien, monikulttuurisuuden ja tutkimustiedon lisääntyessä. Näistä syistä sairaanhoitajalla on oikeus ja velvollisuus huolehtia tietojensa ja taitojensa jatkuvasta kehittämisestä ja ajantasaisuudesta osallistumalla ammattialansa täydennyskoulutuksiin. Esimiesten tulee osaltaan tukea henkilöstön osaamista järjestämällä ja mahdollistamalla osallistuminen laadukkaisiin koulutuksiin. Lisäksi osaava esimies arvostaa henkilöstönsä osaamista ja työpanosta ja antaa myös niistä palautetta ja tunnustusta säännöllisesti. Henkilöstön yhtenä tehtäväalueena on toiminnan kehittäminen, toiminnan laadunhallinta ja potilasturvallisuutta koskevan suunnitelman laatiminen ja seuranta sekä potilasturvallisuuden kehittäminen. Muuttuvat toimintaympäristöt, toiminnan jatkuva kehittäminen ja monikulttuurisuuden vahvistuminen tulevat näkymään sairaanhoitajan työssä merkittävällä tavalla myös tulevaisuudessa.

Yhteenveto

Sairaanhoidajan työ on yhteiskunnallisesti merkittävää työtä ollut ennen, on nyt ja myös tulevaisuudessa. Hoitotyö on terveyttä edistävää, sairauksia ennalta ehkäisevää, ihmisen kokonaisvaltaista hoitoa sairauden aikana ja kuntouttavaa. Sairaanhoidaja kohtaa ihmisiä heidän elämäntilanteidensa kriittisinä aikoina. Hänen tulee tehdä inhimillistä, luotettavaa ja ammattitaitoista työtä ihmisen lähellä, mikä ei muutu teknologian ja digitaalisuudenkaan myötä.

Sairaanhoidajakoulutus on muuttunut 120 vuoden aikana kurssimuotoisesta koulutuksesta korkeakoulutukseksi. Ihmisten terveyteen ja sairauteen liittyvät ongelmat ovat muuttuneet esimerkiksi rokotusohjelmien ja ravitsemukseen liittyvän tiedon lisääntymisen myötä. Sairaanhoidajan rooli on muuttunut asiantuntijaksi, jonka toimintaa pääosin ohjaa hoitotieteellinen tietoperusta. Sairaanhoidaja käyttää työssään myös monitieteistä tietoa toteuttaessaan potilaan kokonaisuhoitoa.

Sairaanhoidajan työ on sidoksissa yhteiskunnallisiin muutoksiin. Koulutuksessa painottuvat nyt ja tulevaisuudessa teknologian, robotisaation, digitalisaation ja tiedon käyttö potilasta hoitaessa. Tämä muuttaa sairaanhoidajan työtä potilaslähtöiseksi ja entistä enemmän potilaan kotona tapahtuvaksi hoitotyöksi esimerkkinä kotisairaaloiminta. Koulutuksessa oppimisympäristöjä ja opetusmenetelmiä kehitetään mahdollistamaan opiskelu lähes autenttisesti virtuaali- ja simulaatio-oppimisympäristöissä.

KOULUTUS-TEEMAAN LIITTYVÄT SUULLISEST ESITYKSET

I Koulutuksen kehittyminen kursseista korkeakoulutukseen

[Florence Nightingalen jalanjäljillä -Lasaretin kurseista korkeakouluun](#)

Lämsä Annikki

[Hoitotieteellisen koulutuksen ja tutkimustoiminnan alkuvaiheita Oulun yliopistossa](#)

Aavarinne Helena

[Hoitotiede ja tutkimus- ja kehittämistoiminta ammattikorkeakoulussa](#)

Halme Sirkka-Liisa

II Koulutuksen monialaisuutta, e- ja simulaatio-oppimista kehittämässä

[Ylemmän ammattikorkeakoulun opiskelijoiden kokemuksia koulutukseen hakeutumisestaan ja opiskelustaan](#)

Elsilä Ulla, Isohäätä Annika, Keimiöniemi Kaisa-Leena, Patronen Niina, Pietikäinen Anne, Rantala Ulla, Heikka Helena, Koivunen Kirsi

[Tiimiopettajuus monialaisissa opintojaksoissa - Tulokset](#)

Koivisto Kaisa, Henner Anja

[Master-koulutuksen tulevaisuus](#)

Rantala Suvi

[Kysy ja kuuntele - simulaation mielenterveys- ja päihdetyön opetusmenetelmänä](#)

Alakulppi Juha, Suua Pirkko

III Hoitotyön opiskelijoiden oppimisympäristöjen kehittäminen monialaisesti

[Sairaanhoidajien palaute- ja arviointiosaaminen opiskelijaohjauksessa](#)

Tuomikoski Annukka, Ruotsalainen Heidi, Kääriäinen Maria

[Hoitotyön opiskelijoiden käytännön harjoittelun kehittäminen](#)

Koskela Tarja, Mustakangas Satu, Kivimäki Sanna, Juntunen Jonna, Tuomikoski Annukka, Mäenpää Pia

[Opiskelijaohjaajakoulutuksen vaikuttavuus terveysalan opiskelijaohjaajien opiskelijaohjausosaamiseen](#)

Tuomikoski Annukka, Ruotsalainen Heidi, Sivonen Pirkko, Kääriäinen Maria

[Haavahoidon asiantuntija 30 op erikoistumiskoulutus](#)

Alahuhta Maija, Jylkkä Merja, Männistö Nina

[Opiskelijoiden kokemuksia monialaisista Master-opinnoista](#)

Henner Anja

Lähteet

1. [^]Tallberg, M., Hyttinen, H. & Korteniemi, A-M. 1996. Sata vuotta työtä terveyden hyväksi. Oulun terveydenhuolto-oppilaitoksen julkaisuja 1. Oulu, Oulun terveydenhuolto-oppilaitos.
2. [^]Hyttinen, H. 1996. Erikoiskoulutuksen ja sairaanhoitajakoulutuksen erottaminen 1958–1967. Teoksessa M. Tallberg., H. Hyttinen & A-M. Korteniemi (toim.) Sata vuotta työtä terveyden hyväksi. Oulun terveydenhuolto-oppilaitoksen julkaisuja 1. Oulu, Oulun terveydenhuolto-oppilaitos.
3. [^]Laki kunnallisista terveyssisarista (kumottu) 220/1944. Hakupäivä 19.9.2016.
<https://www.edilex.fi/smur/19440220>
4. [^]Asetus kunnallisista terveyssisarista annetun lain soveltamisesta (kumottu) 390/1944. Hakupäivä 19.9.2016.
<https://www.edilex.fi/smur/19440390>
5. [^]Työaikalaki (kumottu) 604/1946. Hakupäivä 19.9.2016.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1946/19460604>
6. [^]Asetus työaikalain soveltamisesta julkisten yhteisöjen viran tai toimen haltijoihin (kumottu) 938/1946. Hakupäivä 19.9.2016.
<https://www.edilex.fi/smur/19460938>
7. [^]Hyttinen, H. 1996. Erikoiskoulutuksen ja sairaanhoitajakoulutuksen erottaminen 1958–1967. Teoksessa M. Tallberg., H. Hyttinen & A-M. Korteniemi (toim.) Sata vuotta työtä terveyden hyväksi. Oulun terveydenhuolto-oppilaitoksen julkaisuja 1. Oulu, Oulun terveydenhuolto-oppilaitos.
8. [^]^{abcdet}Hyttinen, H. 1996. Keskiasteen koulunuudistus 1987–1995. Teoksessa M. Tallberg., H. Hyttinen & A-M. Korteniemi (toim.) Sata vuotta työtä terveyden hyväksi. Oulun terveydenhuolto-oppilaitoksen julkaisuja 1. Oulu, Oulun terveydenhuolto-oppilaitos.
9. [^]Laki sairaanhoitotoimen harjoittajien ja muun vastaavanlaisen henkilöstön kouluttamisesta (kumottu) 598/1967. Hakupäivä 19.9.2016.
<https://www.edilex.fi/smur/19670598>
10. [^]^{ab}Asetus Sairaanhoidotoimen harjoittajien ja muun vastaavanlaisen henkilöstön kouluttamisesta 418/1968. Hakupäivä 19.9.2016.
<https://www.edilex.fi/smur/19680418>
11. [^]Asetus opetusministeriön hallinnonalaan kuuluvista eräistä virkajärjestelyistä 478/1978. Hakupäivä 19.9.2016.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/smur/1978/19780478>
12. [^]Laki ammatillisista oppilaitoksista 418/1987. Hakupäivä 19.9.2016.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1987/19870487>
13. [^]Asetus terveydenhuolto-oppilaitoksista 501/1987. Hakupäivä 19.9.2016.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1987/19870501>
14. [^]Koivisto, K., Kiviniemi, L. & Tuisku, M. (toim.) 2016. Sairaanhoitajakoulutusta 120 vuotta Oulussa – Konferenssi 22.–23.9.2016. Tiivistelmät. Osa I Koulutuksen kehittyminen kurseista korkeakoulutukseen. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 24. Hakupäivä 19.9.2016.
<http://urn.fi/urn:isbn:978-951-597-138-8>.
15. [^]Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/55/EU ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun direktiivin 2005/36/EY ja hallinnollisesta yhteistyöstä sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmässä annetun asetuksen (EU) N:o 1024/2012 (IMI-asetus) muuttamisesta. Hakupäivä 19.9.2016.
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ...>
16. [^]EUuroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/36/EY ammattipätevyyden tunnustamisesta. Hakupäivä 19.9.2016.
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=celex:32005L0036>
17. [^]Eriksson, E., Korhonen, T., Merasto, M. & Moisio, E-L. 2015 Sairaanhoitajan ammatillinen osaaminen – sairaanhoitajakoulutuksen tulevaisuus -hanke. Ammattikorkeakoulujen terveysalan verkosto ja Suomen sairaanhoitajaliitto Ry. Porvoo: Bookwell Oy. Hakupäivä 19.9.2016.
<https://sairaanhoitajat.fi/wp-content/uploads/2015/09...>
18. [^]Eriksson, E., Korhonen, T., Merasto, M. & Moisio, E-L. 2015 Sairaanhoitajan ammatillinen osaaminen – sairaanhoitajakoulutuksen tulevaisuus -hanke. Ammattikorkeakoulujen terveysalan verkosto ja Suomen sairaanhoitajaliitto Ry. Porvoo: Bookwell Oy. Hakupäivä 19.9.2016.
<https://sairaanhoitajat.fi/wp-content/uploads/2015/09...>
19. [^]Ammattikorkeakoululaki 932/2014. Hakupäivä 19.9.2016.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20140932>
20. [^]Koivisto, K., Kiviniemi, L. & Tuisku, M. (toim.) 2016. Sairaanhoitajakoulutusta 120 vuotta Oulussa – Konferenssi 22.–23.9.2016. Tiivistelmät. Osio I Koulutuksen kehittyminen kurseista korkeakoulutukseen. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 24. Hakupäivä 19.9.2016.
<http://urn.fi/urn:isbn:978-951-597-138-8>.

21. [△]Terveydenhuoltolaki 30.12.2010/1326. Hakupäivä 19.9.2016.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101326>
22. [△]Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 17.8.1992/785/. Hakupäivä 25.8.2016.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19920785>
23. ^{^ ab}Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 28.6.1994/559. Hakupäivä 25.8.2016.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1994/19940559>
24. [△]Potilasvahinkolaki 25.7.1986/585. Hakupäivä 25.8.2016.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1986/19860585>
25. [△]Opetusministeriö. 2006. Ammattikorkeakoulusta terveydenhuoltoon. Koulutuksesta valmistuvien ammatillinen osaaminen, keskeiset opinnot ja vähimmäisopintopisteet. Opetusministeriön työryh-mämuistioita ja selvityksiä 24. Opetusministeriö, Koulutus- ja tiedepolitiikan osasto. Hakupäivä 19.9.2016.
<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2006/liitteet/tr24.pdf>
26. [△]Sosiaali- ja terveysministeriö. 2009. Johtamisella vaikuttavuutta ja vetovoimaa hoitotyöhön. Toi-mintaohjelma 2009-2011. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 18. Hakupäivä 19.9.2016.
<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/74335...>
27. [△]Eriksson, E., Korhonen, T., Merasto, M. & Moisio, E-L. 2015 Sairaanhoidajan ammatillinen osaaminen – sairaanhoitajakoulutuksen tulevaisuus -hanke. Ammattikorkeakoulujen terveysalan verkosto ja Suomen sairaanhoitajaliitto Ry. Porvoo: Bookwell Oy. Hakupäivä 16.8.2016.
<https://sairaanhoitajat.fi/wp-content/uploads/2015/09...>
28. [△]Valtioneuvosto. 2016. Hallitusohjelman toteutus. Hyvinvointi ja terveys. Sipilän hallitusohjelman 2025-tavoite. Hakupäivä 25.8.2016.
http://valtioneuvosto.fi/documents/10184/2778002/3_hyvinvointi_terveys.pdf...
29. ^{^ abc}Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 17.8.1992/785. Hakupäivä 19.9.2016.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19920785>